

[CONSTANTIJN HYGENS (DEN HAAG)]
AAN UTRICIA OGLE [HAMBURG]
10 MAART 1673
6887

Antwoord op een verloren gegane brief van Utricia Ogle.

Samenvatting: Huygens vertelt Utricia over verschillende aangelegenheden; over de politiek, waardoor Engeland in conflict is met de Nederlanden, en welke wreedheden daarbij begaan worden; over zijn zuster die veel te verdragen heeft, en over zijn activiteiten als amateur-musicus, die hem soms helpen weer in een wat vrolijker stemming te komen. Ook schrijft hij dat hij gitaar heeft leren spelen en voor dat instrument reeds meer dan dertig stukken heeft gecomponeerd.

Over een antwoord van Utricia Ogle is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLVIII, fols. 9r-10r: afschrift (apograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 6, nr. 6887, pp. 322-323: volledig.

— Worp 1896, p. 136: onvolledig (<In a word ... of our troops>).

— Rasch 2007, nr. 6887, pp. 1124-1127: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Geertruida Doublet; Geertruida Huygens; Karel II (koning van Engeland); Anna Maria van Schurman; Sibylla = Anna Martia van Schurman.

Plaatsen: Bodegraven; Europa; Zwammerdam.

Glossarium: to fiddle (fiedelen, muziekmaken); guitarre-man (gitaarspeler); harmonical (harmonisch); instrument (muziekinstrument); lute (luit); peece (muziekstuk); theorba (theorbe); tune (toonsoort); viol (viola da gamba); paire of virginals (klavecimbel).

Transcriptie

To the Lady Swann.

Haghe, the 10 of March 1673.

Madam,

This is to give you many thanks for the favour of your friendly persecutions; would to God I were able to shew you better then in idle words, how sensible I am of so much kindness, and what a deal of consolation it is to me to hear good and courteous English language spoken to a Hollander, for the most part of those beyond sea, it seemeth, have forgotten that stile, and turned it meerly into curses and scoffings and boastings and threatenings of descents upon our coast, and utter undoing and destruction of these Provinces, for feare they should fall short of the most barbarous and never amongst Christians used cruelties, which Your Ladyship may have heard the common enemies of the truth, which is both the English and our religion, exercised lately in those poor innocent places of Bodegrave and Swammerdam, you remember, Madam, to have seen in so fine and flourishing a condition. And all this God knoweth, for what, but not I, nor it is possible to conceive upon what grounds of any apparent advantage a protestant king may be induced to sell his assistance to the ruin of a protestant republick, and lend a hand to the encreasing of an antiprottestant power, already | 9v | overgrown and mounted to such a height, that all Europe hath occasion to suspect and fear it. As for us, we doe oppose God's justice against the worlds iniquity, and continue to doe our best, to make good the honour two mightly kings doe us, to assaile us at once and of both sides, confessing, as it were, one alone were to weak for the business. God, I hope and trust, will confound pernicious counsels, and have a care of his own cause.

If Your Ladyship doth persist in the curiosity to know how our families doe in these troubles, I can tell you, by God's grace very wel, but my good old sister of St. Annaland, who since two year hence hath lost the use of both her eyes, one of them having been spoyled and useless a great while before. Our late loss of our dearest Susje, my eldest grandchild, was a sensible blow to her. But this, and her owne pittifull incommoditie, and even the calamitie of the state this exemplary lady beareth with such a constant moderation of her heart, that,

as for God, it is a most special grace and benediction upon her, and amongst men she is to be reputed one of the wisest and discreetest persons of these countries ever seen.

Your Ladyship needeth not to enquire how I doe behave myself, if you doe remember my foolish harmonical humour. In a word, after, and many times between business belonging to my employment, I use, as I did, to fiddle myself out of a bad humour, | 10r | either upon a viol, or a lute, or a theorba or a paire of virginals, which in my cabinet I doe find still ready about me. And as if upon all those instruments I had not spoiled and spent good hours enough, since a yeare hence I am become a notable guitarre-man, having produced above a thirty peeces of all sorts and tunes upon that miserable instrument. So that there wanteth almost nothing more but that I should be exalted to be a trumpeter at the head of our troops.

This prating is to long for you, sweet madam, but I am confident you will take all in good part of an ancient talking and fiddling servant, who could not fayle to informe you *par le menu* of what you did him the honour to shew yourself carefull and curious. I pray God to keep you both in a perpet[u]all health and wealth and prosperitie, resting fait[h]fully,

Madam,

your ladyships humble and obedient servant
etc.

If it were possible to penetrate the mysteries of our Labaditical crew by the sincere confessions of your ancient Sybille, especially concerning their holy matches and marriages upon tryel as we are informed here, we would be very glad to have Your Ladyship that obligation.

Vertaling

Aan mevrouw Swann.

Den Haag, 10 maart 1673.

Mevrouw,

Deze brief dient als dank voor de welwillendheid van uw opeenvolgende brieven; ik wilde, bij God, dat ik in staat was om beter dan in ijdele bewoordingen uit te drukken hoe gevoelig ik ben voor zo veel vriendelijkheid, en hoeveel troost het mij biedt om goed en hoffelijk Engels te horen spreken tegen een Hollander, want het lijkt wel of het merendeel van de mensen aan de overkant van de zee die manier van doen heeft vergeten, en heeft veranderd in louter vloeken, beschimpen en opscheppen, en dreigementen om op onze kust voet aan land te zetten en deze provincies volledig te gronde te richten en te vernietigen, uit angst dat ze tekort zouden schieten in de meest barbaarse en tot nu toe onder christenen nimmer toegepaste wreedheden, die, zoals u wellicht gehoord zult hebben, de gezamenlijke vijanden van de waarheid, [dus] zowel van de Engelse als van onze godsdienst, onlangs nog hebben bedreven in die arme onschuldige plaatsen Bodegraven en Zwammerdam, die u zich wellicht nog als fraai en florerend zult herinneren. God mag weten waartoe dit alles dient, maar ik niet, en het is ook niet mogelijk te bedenken wat een protestantse ¹koning, op wat voor grond van welk schijnbaar voordeel dan ook, ertoe heeft gebracht zijn hulp bij het vernietigen van een protestantse republiek te verlenen en bij te dragen tot de vergroting van een anti-protestantse macht, die al te groot is geworden en is opgeklommen tot zulk een hoogte dat heel Europa reden tot wantrouwen en vrees heeft. Wat ons betreft, wij stellen toch Gods gerechtigheid tegenover de onrechtvaardigheid van de wereld en blijven ons beijveren om de eer te vergelden die twee machtige koningen ons hebben betoond, door ons tegelijk en van twee kanten aan te vallen, waardoor ze aldus als het ware toegeven dat ze op zichzelf te zwak zijn daarvoor. God zal, naar ik hoop en vertrouw, zijn kwaadaardige raadslieden vernietigen, en de eigen zaak behartigen.

1. Karel II van Engeland.

Als u nog steeds belangstelling hebt voor het wel en wee van onze familie in al deze zorgen, kan ik, bij de gratie Gods, dat zeer goed aan u vertellen, maar mijn goede oude ²zuster van Sint-Annaland die sinds twee jaar het gebruik van haar beide ogen heeft verloren nadat één al een hele poos daarvoor niet meer gebruikt kon worden, heeft een gevoelige knauw gekregen door het verlies van ³Susje, mijn oudste kleinkind. Maar deze voorbeeldige vrouw draagt dit en haar eigen kommervolle ongemak, en zelfs de rampspoed van de staat, met zo'n evenwichtigheid, dat het, in Gods ogen, een zeer speciale deugd en zegening van haar is, en onder de stervelingen heeft ze de reputatie één van de meest wijze en fijngevoelige mensen te zijn, die in deze landen ooit is gezien.

Voor u is het niet nodig om te vragen wat ik allemaal doe, wanneer u zich mijn dwaze muzikale luim herinnert. Anders gezegd: na, en ook vaak tussen de zaken die behoren bij mijn werk, heb ik de gewoonte om mijzelf uit een slecht humeur te fiedelen op een viola da gamba, een luit, een theorbé of een klavecimbel, waarmee ik in mijn kamer nog steeds omringd ben. En alsof ik nog niet genoeg goede uren heb verknoeid en besteed aan deze instrumenten, heb ik, aangezien ik ook nog sinds een jaar een zeer verdienstelijke gitarist ben geworden, meer dan dertig stukken in alle soorten en toonsoorten geschreven voor dit armzalige instrument. Er blijft niets te wensen over dan dat ik zou uitblinken als een trompetter aan het hoofd van onze troepen.

Dit gebabbel duurt te lang voor u, beste mevrouw, maar ik vertrouw erop dat u dit alles goed zult opnemen van een oude pratende en fiedelende dienaar, die het niet kon nalaten om u ⁴tot in de details te informeren over dat waarover u hem de eer aandeed zich bekommerd en nieuwsgierig te betonen.

Ik bid dat God u ⁵beiden in eeuwige gezondheid, welzijn en voorspoed mag bewaren, oprecht verblijvend,

mevrouw,

uw nederige en gehoorzame dienaar
enz.

P.S. Indien het mogelijk zou zijn om door te dringen in de geheimen van onze Labadistische gemeenschap, door de eerlijke belijdenissen van uw oude vriendin ⁵Sibylla, speciaal wat betreft hun heilige huwelijken op proef, zoals we hier zijn ingelicht, zouden we erg blij zijn als u die verplichting op u zou willen nemen.

2. Geertruida Huygens.

3. Geertruida Doublet.

4. Utricia en haar echtgenoot William Swann.

5. Anna Maria van Schurman.